

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DLXXVII. ad annum DXC.

Parisiis, 1644

Concilium Narbonense Reccaredi Gothorum In Hispania regis tempore
celebratum, sub die Kalendarum Nouembrium, aera DCXXVII. hoc est anno
Christi DXXCIX. Pelagii iunioris papae XII. Clotarii II. regis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15221

PELAGIVS C. NARBONENSE. MAVRICIVS IMPERATOR.
P. II. RECCAREDV REX GOTH. 145

ANNO
CHRISTI
589.

NOTA IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

[Post excessum beatae Radegundis.] Obiisse feria quarta die 13. Augusti beatam Radegundem omnes consentiunt, eumque Childeberti annum fuisse duodecimum auctor est Gregorius Turonensis libro 9. cap. 2. Et feria porro, & annus Childeberti, annum Christi prorsus indicant 587. Quare hoc anno illam obiisse statuendum est. Qui enim ad annum Christi 592. eius obitum reiciunt, non animaduerunt ipsam Gregorii historiam, cum in 16. Childeberti anno desinat, ad hunc quem volunt annum Christi non procedere. Qui ergo potuit Radegundis mortem, cui interfuit, tot ante annis commemo rare, si nondum obierat? Maneat ergo, & anno quo diximus excessisse, & tumultum hunc monialium, qui biennio post secessus est, in annum Christi 589. incidisse, quem adscriptissimus.

* CONCILIVM ^b NARBONENSE
** RECCAREDI GOTHORVM IN HISPANIA
regis tempore celebratum, sub die Kalendarum No uembrium, æra DCXXVII. hoc est anno Christi DXXCIX.
Pelagii iunioris papæ XII. Clotarii II. regis VI.

TITVL CANONVM.

- I. *Vt clerici purpureis vestibus non induantur.*
- II. *Vt insine cuiusque psalmi, & per interualla maiorum, gloria dicatur.*
- III. *Vt clerici per plateas non sedent, nec confabulentur.*
- IV. *Vt dies dominicus ab omnibus obseruetur, & nulla eo die fiant opera.*
- V. *Vt clerici a conspirationibus abstineant, & qui inferioris sunt gradus in superiorum ne insurgant.*
- VI. *Vt cum clericis, qui ob culpas in monasterium retruduntur, sic agat abbas, vt ab episcopo fuerit constitutum.*
- VII. *Vt clericus qui aduersus ec- Concil. Tom. 13.*
- VIII. *Vt clericus qui de rebus ecclie fraudem fecerit, restituat, & pænitentia subiiciatur.*
- IX. *Vt Iudeis mortuos suos psal lendo deducere non liceat.*
- X. *Vt clericus episcopo non obediens Stipendio careat, & communione priuetur.*
- XI. *Vt absque literis qui est idiota non ordinetur.*
- XII. *Vt nullus clericus, dum Missa celebratur, de altario ante finem egredi audeat.*
- XIII. *Vt clerici omnes senioribus suis subiaceant, et illis exequenti bus, atque ingredientibus vela subleuent.*

T

146 PELAGIVS C O N C I L I V M M A U R I C I V S I M P E R A T O R .
P. II. R E C C A R E D V S R E X G O T H .

XIV. *Vt qui sortilegos consulunt pauperibus erogetur.*
excommunicentur, & pecunia multentur: qui vero sortes faciunt, venumdentur, & precium
XV. *Vt quinta feria, nisi aliqua festivitas in eam incidat, feriari & cessare non liceat.*

ANNO
CHRISTI
389.

P R A E F A T I O .

IN nomine Domini nostri Iesu Christi. Anno feliciter quarto regni domini nostri gloriosissimi Reccaredi regis, Narbonæ, Migetius, Sedatius, Benenatus, Boetius, Pelagius, Tigridius, Agrippinus, & Sergius, episcopi Galliæ prouinciæ, Concilia sanctorum antiquorum patrum, vel decreta obseruare cum Dei timore cupientes, nos in vrbe Narbona, secundum quod sancta Synodus per ordinationem gloriosissimi domini nostri Reccaredi regis in vrbe Toletana definiuit, die Kalendarum Nouembris Deo auspice in vnum conuenimus, & aliquanta, quæ iuste & pie sunt edita, & per patrocinationis potestatem non supplebantur, ad memoriam nunc temporibus Domini nostri sub præfationibus deducentes recapitula-re fecimus: & quæ pro regula, & fidei catholicæ disciplina adhuc visa sunt, communi tractatu elegimus conscribenda, & Canonibus definiuimus adiungenda: quæ tenore capitulorum subsequenter euidenti iure declarantur.

C A N O N E S .

I.

Hoc regulariter definitum est, vt nullus clericorum vestimenta purpurea induat, quæ ad iactantiam pertinent mundalem, non ad religiosam dignitatem; vt sicut est deuotio in mente, ita & ostendatur in corpore: quia purpura maxime laicorum potestate præditis debetur, non religiosis. Quod si quis non obseruauerit, velut transgressorem legis coercendum.

II.

Hoc itaque definitum est, vt in psallendis ordini-

ANNO
CHRISTI
389. bus per quemque psalmum gloria dicatur omnipotenti Deo : per maiores vero psalmos, prout fuerint prolixius, pausationes fiant, & per quamque pausationem gloria trinitatis Domino decantetur.

III.

Nam & hoc secundum prisorum censuram Canonum finitum, ut nullus clericus, subdiaconus, diaconus, vel presbyter in plateis resideat : certe nec in plateis stare, & fabulis diuersis commisceri. Quod si quis facere præsumperit, repellendum omnino ab officio, & execrandum, si non emendauerit, & a communione & ab officio priuetur.

IV.

Vt omnis homo, tam ingenuus, quam seruus, Gothus, Romanus, Syrus, Græcus, vel Iudæus, die dominico nullam operam faciant, nec boues iungantur, excepto si in mutando necessitas iucubuerit. Quod si quisquam præsumperit facere, si ingenuus est, det comiti ciuitatis solidos sex ; si seruus, centum flagella suscipiat.

V.

Secundum Concilium Nicænum sanctissimum Conciliabula vel coniurationes non fiant clericorum, quæ sub patrocinio solebant fieri laicorum. Nec unusquisque de inferiore gradu seniorem sibi elatus aut increpet aut iniuriet. Quod si quis prætermisso tam iustæ censuræ ordine ausus fuerit facere, distinctione severissima corrigatur, ut sub poenitentia nomine vitia recedant : id est anno uno in monasterio sciat abiicere superbiam vnde inflatur, quod est diabolus; & addiscat humilationē Christi,

Concil. Tom. 13.

T ij

148 PELAGIVS MAVRICIVS IMPERATOR.
P. II. RECCAREDV REX GOTH.

quia per ipsam mortem gustare dignatus est.

ANNO
CHRISTI
589.

VII.

Secundum Concilia priscorum orthodoxorum decreuit fraternitas, vt quicumque fuerit culpabilis inuentus clericus; aut honoratus de ciuitate, & ad monasterium fuerit deputatus, sic abba qui est praefectus cum illo qui dirigitur agat, sicut ab episcopo manifesta correctione fuerit ordinatum. Alter si abba facere elegerit, pro correctione tempus aliquod suspendatur: quia ob hanc causam dirigitur, ut emendetur, non passim ferculis diuersis saturetur.

VIII.

Quicumque clericorum a maximo usque ad infra contra sanctae ecclesiæ utilitatem agere, tractare, vel conari fuerit repertus, merito deiiciatur, qui fidem seruare minime cognoscitur.

VIII.

Quicumque clericus, subdiaconus, diaconus, presbyter, sine conscientia episcopi aliquid de possessionibus, vel de domo ecclesiæ tulerit, aut fraudem fecerit, non solum cum omni dedecore constrictus restituat quod fecerit, sed etiam non debet ibi in ecclesia esse, ubi fraudem visus est operasse: duobus iaceat sub poenitentia annis, & cum defleuerit factum, reuertatur ad officium.

IX.

Hoc ante omnia decretum est, vt Iudeis non licet corpus defuncti deducere psallendo; sed vt eorum habuit mos & consuetudo antiqua, corpus ducant & deponant. Quod si aliter facere presumperint, inferant comiti ciuitatis vincias sex.

Hoc maxime definitum est, ut nullus audeat clericorum ordinationem sui episcopi contemnere; sed ubi ordinatus fuerit, ambulare debeat cum gratia & obedientia, & quæ iniuncta fuerint agere. Quod si sub cothurno superbiæ neglexerit implere, non solum a stipendio, sed uno anno a communione priuetur.

X I.

A modo nulli liceat episcoporum ordinare diaconum, aut presbyterum literas ignorantem: sed si qui ordinati fuerint, cogantur discere. Qui vero diaconus aut presbyter fuerit literis ineruditus, & desidiose legere vel implere officium distulerit, & in ecclesia ad omnia utilis non fuerit, ab stipendio reiiciendum, & inclinandum, quoadusque curuatus impleat & defendat, quod esse cognoscitur. Ad quid erit in ecclesia Dei, si non fuerit ad legendum exercitatus? Et si perseuerauerit desidiose, & non vult proficere, mittatur in monasterio, quia non potest ædificare populum.

X II.

Hæc maxime pro Dei timore, & modo disciplinæ canonicae, elegimus custodienda vel tenenda, ut dum Missa celebratur, nullus presbyter, aut diaconus, absque aliqua infirmitate, dum Missa perficitur, egredi de altario audeat. Nec diaconus, aut subdiaconus certe, vel lector, antequam Missa consumetur, alba se præsumat exuere. Quod si quisquam non impleuerit constitutum, presbyteri increpantur ut redeant, diaconos & execrandos, & sti-

T iij

150 PELAGIVS CONCILIVM MAVRICIVS IMPERATOR.
P. II. RECCARE DVX REX GOTH.

pendio priuandos, reliquos distinctione strictissima
condemnandos.

ANNO
CHRISTI
589.

XIII.

Hoc regulariter secundum priorum statuta Canonum finitum est, ut tam subdiaconus quam ostia-
rius, & reliqui, seruitium sanctæ ecclesiæ consue-
tum absqueulla desidia impleant, & senioribus^s ve-
la ad ostia subleuent. Qui contempserit facere &
adimplere, subdiaconos verbis corripiendos, & si
non emendauerint, stipendio priuandos, reliquos
flagris coercendos.

XIV.

Hoc itaque propter ampliandam fidei catholi-
cæ disciplinam elegimus definiendum vel tenen-
dum; ut si qui viri ac mulieres diuinatores, quos di-
cunt esse caragios atque sorticularios, in cuiuscum-
que domo Gothi, Romani, Syri, Græci, vel Iu-
dæi, fuerint inuenti, aut quis ausus fuerit amodo
in eorum vana carmina interrogare, & non publice
hoc voluerit annuntiare; pro hoc quod præsum-
psit, non solum ab ecclesia suspendatur, sed etiam
sex auri vncias comiti ciuitatis inferat. Illi vero qui
tali iniquitate repleti sunt, & sortes, & diuinatio-
nes faciunt, & populum præuaricando seducunt,
vbi inuenti vel inuentæ fuerint, seu liberi, seu serui,
vel ancillæ sint, grauissime publice fustigentur, &
venudentur, & precia ipsorum pauperibus ero-
gentur.

XV.

Ad nos peruenit quosdam de populis catholi-
cæ fidei execribili ritu diem quintam feriam, qui &

PELAGIVS NARBONENSE. MAURICIVS IMPERATOR.
P.II. RECCAREDV REX GOTH. I⁵¹

ANNO CHRISTI 589. dicitur Louis, multos excolere, & operationem non facere. Quam rem pro Dei timore execrantes & blasphemantes, quicumque ab hac die, præter festiuitates in eo die venientes, ausus vel ausa fuerit vacare, & operam non facere, si ingenuus est aut ingenua, de ecclesia repellendus, & sub pœnitentia mittendus anno vno, & eleemosyna & fletu satisfaciat, vt ei Dominus ignoscatur: si seruus aut ancilla fuerit, flagellis correcti domino consignentur, & ultra talia eos obseruare non permittat.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Migetius in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Narbonensis episcopus has constitutiones, secundum quod nobis cum fratribus nostris Deo conspirante placuit, relegi & subscripsi.

Sedatius in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Biterrensis episcopus, his constitutionibus interfui & subscripsi.

Boetius in Christi nomine ecclesiæ Magalonensis episcopus, in has constitutiones interfui & subscripsi.

Pelagius in Christi nomine ecclesiæ Nemausensis episcopus, in has constitutiones interfui & subscripsi.

Tigridius in Christi nomine ecclesiæ Agathensis episcopus, in has constitutiones interfui & subscripsi.

Sergius in Christi nomine ecclesiæ Carcassonensis episcopus, in has constitutiones interfui & subscripsi.

Agrippinus de ciuitate Loteua in Christi nomine episcopus, in has constitutiones interfui & subscripsi.

NOTÆ IACOBI SIRMONDI SOCIETATIS IESV.

¹ *Reccaredi Gothorum regis.*] Eiecti e Gallia Gothi a Clodoueo regi, compulsique in Hispaniam, prouincia Narbonensis oram maritimam, quæ ipsis olim a Romanis concessa fuerat, & Gothia de illorum postea nomine dicta est, in potestate sua retinuerunt, quoad tandem Caroli Martelli armis recepta Francorum regno adscita est. Hoc igitur tempore, quia in Gothorum erat imperio, Reccaredi regis nomen huic Concilio præfixum est, qui primus Hispaniæ regum ex Ariana hæresi conuersus catholicam fidem amplexus est.

² *Anno Christi 589.*] Huic enim anno congruit quartus annus Reccaredi æra 627. vt est in præfatione Concilii Toletani III. quod hoc ipso anno celebratum fuerat mense Maio. Cui & iidem, qui hic ad-

funt, prouinciae Narbonensis episcopi, aut praesentes ipsi, aut per vicarios interfuerant.

^a *Sedatus.*] Rectius, opinor, Sedatus, ut in Concilio Toletano, & in Agathensi, *Sedatus episcopus Nemausensis*. Extat in veteribus libris Sedati episcopi homilia, cuius exordium: *Fratres rogo ut de salute anime vestra attentius cogitetis.* Vtri autem istorum potius tribuenda sit, an tertio cuiquam, non liquet.

^b *Benenatus.*] Hunc Elnensem in eadem prouincia episcopum fuisse docent vetera exemplaria Concilii Toletani III. Nam in vulgatis eius Concilii subscriptionibus mendum irrepsit ex nominum traiectione. Ioannes enim, qui Elnensis ibi episcopus dicitur, episcopus fuit Egabrensis, ut constat ex Synodo Spalensi sequentis anni. Benenatus vero non Egabrensis, ut ibidem appellatur, sed Elnensis fuit episcopus, ut testantur codices antiqui. Quare inter episcopos qui huic Synodo subscripti sunt, Benenati subscriptio tertio loco restituenda videtur, in hunc fortasse modum: *Benenatus in Christi nomine ecclesia Elnensis episcopus his constitutionibus interfui & subscripsi.*

Can. 13.

^c *Vela ad ostia subleuent.*] Vulgati mendose, vel ad ostios subleuent. Emendationem firmat titulus canonis ex Tolosana Fuxensi bibliotheca cum ceteris depromptus. De velis autem sermo est, quæ appendi ad ostia solebant, tum in ecclesiis, ut in Epiphanius epistola ad Iohannem Hierosol. Inueni ibi velum pendens in foribus ecclesie. & in Concilio Romano sub Zacharia: *Deneardus pre velo est, & petit ingredi.* tum in cubiculis, ut apud Athanasium apologia 1. *αὐτὸς γὰρ εἰσῆνε τεχνοπόλισσαν, de Eugenio Magistro, qui ad velum stabat, cum Athanasius Constantem alloqueretur.*

NOTÆ SEVERINI BINII.

Acta Con-
ciliu.

^a *Concilium.*] In hoc Concilio de disciplina ecclesiæ reformanda, ab octo episcopis prouinciae Narbonensis in Gallia sexdecim Canones editi reperiuntur. Descriptum est ex vetusto codice Gothicō monasterii sancti Æmiliani in regiam bibliothecam translato. Manuscriptum Idibus Nouembbris anni Domini 1576. Romam ad Gregorium XIII. eius nominis pontificem, transmissum esse, scribit Baron, prædicto loco: cuius auctoritate illud huic Conciliorum editioni inseruimus.

Narbo de-
scribitur.

^b *Narbonense.*] Sic dictum a Narbone, quæ, teste Hadriano Romano in suo theatro vrbi, est metropolis Languedociæ, sita ad ripam fluuii Audæ. Antiquitus fuit Romanorum colonia contra barbaros: nunc vero est locus munitissimus contra Hispaniam. De eadem vrbe in suo thesauro geographicō hæc Ortelius: *Narbo colonia Tectosagum in Gallia Narbonensis vrbs, ut Ptolemaeus eam describit. Decimanorum coloniam esse, ait Plinius.* Et paulo infra: *Narbona hodie vulgo indigetur. Juniores hanc urbem sapient Narbonam nominant, sed perperam: Narbona enim in Illyrico est. Neque quisquam veterum, præter Ammianum (quod sciām) Narbonam nuncupat Gallia urbem.*

^c Recca-

ANNO CHRISTI 589. *Reccaredi Gothorum in Hispania regis tempore.*] Reccaredus filius Leuvigildi regis, frater germanus Hermenegildi, quem pater Arianus, instigante vxore Gosuinda, post multos alias fideles relegatos, diuersisque suppliciis affectos, obruncari mandauit; ideo quod oblatam sibi communionem ab Ariano episcopo constantissime reiecerat. Hermenegildus opera Leandri episcopi ad fidem catholicam traductus, offenditionem patris incurrerat, ita ut se inuicem bello pe-terent. Sed cum filius se patri viribus imparem fore sentiret, impetrato subdicio Tiberii imperatoris facile palmam victoriae obtinuisse, si a Græcis militibus, quos pater pecunia corruperat, desertus non fuisset. Fraude patris circumuentus, eidem sub iuramento securitatem promittenti sese tradidit: qui promissæ fidei parum memor, filium in carcerem misit, & ea causa, quam supra allegaui, corona martyrii insigniri procurauit. Hac nece filii peracta, parens Arianus poenitentiam agens, in catholicam religionem propendens, e vita migravit. Reccaredus filius non tantum patri succedit, sed etiam, sanguine fratris Hermenegildi martyris pro eo interpellante, factus est catholicus, totumque regnum Hispaniæ & Galliæ Narbonensis opera Leandri Gothorum apostoli ad fidem catholicam perduxit. Gothorum episcopos, populum, & magistratus ad idem faciendum adhortatus, effecit Dei gratia, ut cum annis plus quam ducentis a temporibus Constantii imperatoris Arianae perfidia adhaesissent, omnes prope eamdem cum rege fidem catholicam profiterentur. Hæc ex Gregorio papa dial. lib. 3. cap. 21. &c. item ex Gregorii Turon. hist. Baron. anno 583. & 584. Quibus temporibus ista contigerint, quo-
ve anno Christi incarnationi initium regni Reccaredi collocari debeat, inter scriptores huius saeculi celeberrimos non satis conuenit. Ad Quo tempore hæc contigerint annum 5. Mauricii imperatoris, qui est Christi 590. & Gregorii 1. Gothorum conuerzionem, & initium Reccaredi referendum esse, putat Baron. tum quod S. Gregorius lib. 1. epistola 41. ad sanctum Leandrum de conuerzione Reccaredi scribens, illius non secus me-minerit, quam si nouiter exordio sui pontificatus contigisset; tum etiam quod Ioannes Biclarensis & Lucas Tudensis, huius saeculi scriptores recenter inuenti, expressis verbis scribant, obitum Leuvigildi, 5. anno Mauricii, exordio pontificatus sancti Gregorii, æra 620. conti-gisse; eodemque tempore Reccaredum filium parenti in regno subrogatum fuisse. Hæc eadem in fide anni Christi 589. sub Tiberio impe-
ratore gesta fuisse, multorum Conciliorum Hispanicorum acta te-stantur, in quibus annus quartus Reccaredi cum æra 627. quintus, cum æra 628. coniunctus reperitur. Quæ si vera sunt, necessum est, primum Reccaredi cum æra 624. Christique redemptoris nostri 585. coincidere; nisi chronologiam ærae Hispanicæ in omnibus Conciliis sub Reccaredo in Hispania celebratis mendacem & erroneam esse sustinueris. Vtrius sententiae rationes præponderent, doctiores hic dijudicent. Vide Baron. anno 584. num. 1. & 2. item 585. num. 5. & 12. anno 589. numero 9. item anno 591.

Gothi Ariani ad fidem catholicam perducuntur.

Concil. Tom. 13.

V